

ТРУДОВА ПІДГОТОВКА

В РІДНІЙ ШКОЛІ

№ 1, 2016

ПЕРЕДПЛАТНИЙ
ІНДЕКС: 68837

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЖУРНАЛ

№ 1 (129) 2016 СІЧЕНЬ – ЛЮТИЙ – БЕРЕЗЕНЬ

Виходить 4 рази на рік

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

Головний редактор

Дмитро Кільдерів, завідувач кафедри теорії і методики технологічної освіти, креслення та комп'ютерної графіки Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, кандидат педагогічних наук, доцент

Надія Боринець, завідувач Науково-методичного центру технологічної освіти та профорієнтації Київського університету ім. Б. Д. Грінченка, доцент

Андрій Гедзик, завідувач кафедри професійної освіти та комп'ютерних технологій Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини, доктор педагогічних наук, доцент

Галина Гаврилюк, завідувач науково-методичної лабораторії трудового навчання, креслення та основ безпеки життєдіяльності КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»

Сергій Дятленко, заступник директора Департаменту загальної середньої та дошкільної освіти МОН України

Олександр Коберник, директор Інституту природничо-математичних дисциплін та технологічної освіти Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини, доктор педагогічних наук, професор

Микола Корець, директор Інженерно-педагогічного інституту Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, доктор педагогічних наук, професор

Василь Кузьменко, завідувач кафедри педагогіки і психології комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти», доктор педагогічних наук, професор

Леонід Оршанський, завідувач кафедри трудового і професійного навчання та декоративно-ужиткового мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка, доктор педагогічних наук, професор

Володимир Стещенко, завідувач кафедри педагогіки і методики технологічної та професійної освіти Слов'янського державного педагогічного університету, доктор педагогічних наук, професор

Микола Пригодій, завідувач кафедри методики навчання та управління навчальними закладами Національного університету біоресурсів і природокористування України, доктор педагогічних наук, професор

Григорій Терещук, перший проректор Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України

Валентина Титаренко, декан факультету технологій та дизайну Полтавського національного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка, доктор педагогічних наук, професор

Олексій Торубара, декан технологічного факультету Чернігівського національного педагогічного університету ім. Тараса Шевченка, доктор педагогічних наук, професор

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державне інформаційно-виробниче підприємство
видавництво «Педагогічна преса»

Заснований у 1995 р.

До 2012 р. журнал виходив у світ під назвою «Трудова підготовка в закладах освіти», до 2014 р. під назвою «Трудова підготовка в сучасній школі»
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 20004-9804Р

Схвалено вченою радою
Інституту гуманітарно-технічної освіти
НПУ ім. М. П. Драгоманова
(протокол від 30.09.2015 № 2)

У НОМЕРІ:

УЧИТЕЛЮ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Я. Г. КОСАР. Впровадження інноваційних технологій навчання і виховання в позашкільлі 2

О. М. КОРЕЦЬ. Новий формат інтегрування машинознавства в системі підготовки вчителів трудового навчання 8

А. М. БЛИНСЬКИЙ. Особливості методики ознайомлення школярів із варіативним модулем «Технологія природного землеробства» на уроках із трудового навчання 12

В. В. БУРДУН, Ю. Л. АРТЮШЕНКО. Творчі завдання, як чинник розвитку творчих здібностей учнів на уроках трудового навчання 15

Б. О. ШЕВЕЛЬ, С. В. БІЛЕВИЧ. Можливості використання ділових економічних ігор у процесі розвитку креативності майбутніх учителів технологій 18

РОБОТА З УЧНЯМИ

Е. О. ЗАХАРЧУК. Майстер-клас. Виготовлення квітки маку в техніці в'язання довгим гачком на дротяній основі 21

О. С. САВИЦЬКА. Вишиванка для пряника — солодке мистецтво 25

І. С. ГОЛЯД, К. В. БЕРЕЗАНСЬКА, О. І. САДІКОВ. Поточний і підсумковий контроль знань учнів із креслення за допомогою тестів 30

В. БОЙЧУК. Виготовлення на уроках «Технології» макетів інтер'єрів із використанням можливостей комп'ютера 36

В. Я. НАУМЕНКО, О. С. КИРИЧЕНКО. Міжпредметні зв'язки нарисної геометрії та креслення з конструюванням та моделюванням одягу 43

М. П. ТУРОВ. Досвід проведення патентних досліджень технічно обдарованими старшокласниками 47

ЦІКАВО ЗНАТИ

Л. В. ОРШАНСЬКИЙ. Коротка історія художньої обробки деревини в Україні 52

СВІТЛА ПАМ'ЯТЬ

Пам'яті педагога 60

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідають автори.

Редакція залишає за собою право на редагування та скорочення прийнятих до друку матеріалів. Рукописи не повертаються.

У разі використання матеріалів посилання на журнал є обов'язковим.

© Усі права захищені. Жодні частина, елемент, ідея, композиційний підхід цього видання не можуть бути скопійованими чи відтвореними в будь-якій формі і ніякими засобами — ні електронними, ні фотомеханічними, у тому числі й ксерокопіюванням, записом або комп'ютерним архівуванням, без письмового дозволу видавця

© «Педагогічна преса», 2015

© «Трудова підготовка в рідній школі», 2015

ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ, ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

В. В. БУРДУН, завідувач кафедри технологій виробництва і професійної освіти Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка, кандидат педагогічних наук;
Ю. Л. АРТЮШЕНКО, учитель трудового навчання Біловодської загальноосвітньої школи I–III ступенів Луганської області, вчитель вищої категорії

У Державному стандарті базової і повної середньої освіти, пояснювальних записках до навчальних програмах із трудового навчання неодноразово наголошувалося на необхідності формування в учнів творчих здібностей.

Проблема формування творчої індивідуальності й сьогодні не знайшла належного вирішення як у педагогічній теорії, так і в практиці трудового навчання і виховання. Цю думку підтверджує низький рівень технічної творчості учнів. Процесу творчої спрямованості як цілісної системи приділяється ще недостатня увага. Особливо характерна недооцінка ролі творчих технічних здібностей у процесі формування індивідуальності.

Розвиток творчих здібностей учнів потребує попередньої підготовки їх до творчої діяльності, яка полягає в умінні знаходити проблеми і формулювати на їх основі творчі завдання, володінні технікою вирішення творчих завдань і окремими прийомами продукування нестандартних ідей, здатності сконцентрувати на пошуку розв'язання проблеми свої інтелектуальні, фізичні та духовні сили і довести вирішення завдання до логічного завершення.

Будь-яка творча діяльність передбачає вирішення певних завдань, і це досягається більшою мірою не простим сприйманням, а за допомогою розумової діяльності, в результаті якої з наявних знань робляться нові висновки.

Творчість сама по собі стимулює діяльність учнів, бо вона завжди пов'язана з вирішенням цікавих практичних завдань і тому захоплює учнів.

Починати розвиток творчих здібностей потрібно з найпростіших завдань, поступово ускладнюючи їх, щоб самостійність учнів зростала і в підсумку вони могли конструювати вироби, розробляти технологію, організувати свою працю.

За своїм змістом трудові завдання, спрямовані на розвиток технічної творчості учнів, можна поділити на три групи: конструювання, розробка технологічних процесів, раціональна організація праці.

Для творчої спрямованості навчання учнів на уроках трудового навчання необхідно використовувати конструювання за зразками, вирішення технічних і технологічних творчих завдань. На системі об'єктів праці необхідно демонструвати напрями ускладнення технічних і технологічних завдань від об'єкта до об'єкта.

Підбираючи завдання відповідної складності, учнів необхідно залучати до вдосконалення виробничих процесів (знарядь праці, технологій, організації праці). Для цього їм доводиться вносити свої пропозиції; спираючись на власний досвід, застосовувати свої знання і вміння в нових умовах. Цей процес супроводжується критичним аналізом існуючих умов виробництва, пошуком нових можливостей для їх удосконалення.

Таким чином, ми бачимо, що процес формування в учнів творчих здібностей досить складний. Він потребує системного підходу та наполегливої і систематичної праці як учителя зі створення умов для формування в учня творчих здібностей, так і самого учня, який повинен прагнути до самоосвіти та самовдосконалення.

Маючи певний досвід підготовки учнів до олімпіад, ми вирішили поділитися цим досвідом і запропонувати вчителям трудового навчання творчі запитання і завдання, які вони зможуть застосовувати як під час проведення уроків за різними темами, при підбитті підсумків вивчення певних розділів, так і під час підготовки учнів до олімпіад із трудового навчання.

Ми свідомо не стали систематизувати ці завдання, бо творчий учитель завжди знайде місце і час для їх застосування.

Творчі запитання та завдання

1. Від одного вала до другого, розташованого паралельно першому, треба передати обертальний рух так, щоб обидва вали обертались в одному напрямку. Як це зробити за допомогою зубчатої передачі? Відповідь обґрунтуйте графічно (кінематичною схемою) та дайте пояснення.

2. Як передати обертальний рух від ведучого вала до веденого, розміщеного паралельно першому на значній відстані, не змінюючи напрямку та швидкості? Накресліть схему.

3. Як передати рух від ведучого вала до веденого, збільшивши кількість обертів у два рази? Вали перебувають в одній площині і розміщені під кутом 90° . Зобразіть цей вид передачі кінематичною схемою.

4. У яких випадках для передачі обертального руху доцільно використовувати ланцюгову, а в яких – пасову передачу? Чому?

5. Перелічіть фактори, що зумовлюють нагрівання різця і деталі під час її обробки на токарному верстаті. Яким способом найдоцільніше знижувати температуру різця і деталі, що оброблюється?

6. Після обробки сталеної деталі на токарному верстаті її поверхня стає твердішою. Чим це пояснюється?

7. Який із запропонованих матеріалів найбільше підходить для виготовлення ручки на напилек (молоток)?

Сосна, груша, береза, липа, акація, дуб.

Обґрунтуйте свою відповідь.

8. Розрахуйте розміри вставного фанерного дна прямокутного ящика зробленого з рейок товщиною 12 мм, якщо довжина довгих рейок ящика 140 мм, довжина коротких рейок ящика 50 мм і короткі рейки знаходяться між довгими. Глибина пазів під вставне дно дорівнює 5 мм. Відповідь доповніть графічною схемою.

9. Як відрізати від бухти дроту 100 однакових кусків без попередньої розмітки кожного з них? Запропонувати варіанти.

10. Як заміряти відстань між центрами двох однакових отворів, розташованих на незначній відстані один від одного?

11. Чому лампочки у фарах автомобілів кріпляться не за допомогою різьбового з'єднання, а за допомогою двох штирків, розташованих на кожному лампочці перпендикулярно до її вісі і які підтримуються пружиною?

12. Як за допомогою дошки з прямолінійною кромкою перевірити прямокутність кута столярного кутника?

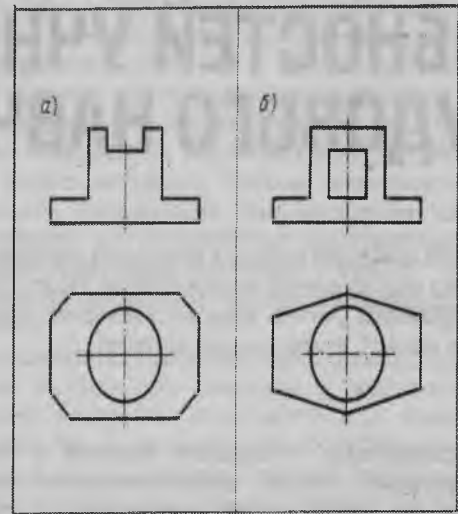
13. Чому раму велосипеда роблять трубчатою?

14. Накресліть пристосування, яке дозволяє виготовити ланцюжок, у якого діаметр ланок поступово змінюється від 20 мм до 50 мм й опишіть технологію виготовлення цього ланцюжка.

15. Розробіть пристосування для отримання у фанері, ДВП або ДСП отворів, діаметр яких може змінюватися від 60 до 200 мм.

16. Запропонуйте конструкцію пристосування для виготовлення канцелярських скріпок.

17. Доповніть креслення пропущеними на ньому лініями. Виконайте вид зліва.

18. Батько Андрія рибалка. Узимку дуже важко рибалити без спеціального приладдя. Тому хлопець вирішив самостійно виготовити для батька подарунок – ослінець (стілчик). Але рибальський ослінець він вирішив зробити зі «схованкою». За його задумом у схованці мали розміститись дві вудки, довжина яких до 260 мм та один ящик для дрібних речей розміром $260 \times 160 \times 50$.

Допоможіть Андрію розробити конструкцію ослінца, враховуючи те, що виріб має бути компактним.

Завдання

1. Розробіть конструкцію рибальського осліничка, обґрунтуйте її доцільність.
2. Намалюйте ескіз виробу.
3. Зробіть деталювання виробу.
4. Обґрунтуйте вибір матеріалів для виготовлення осліничка.
5. Опишіть технологію виготовлення, зборки й оздоблення виробу.
6. Розрахуйте собівартість виробу.

19. Розробіть конструкцію підставки (полічки) для 3 баночок для спецій. (Висота баночки – 70 мм, діаметр основи – 40 мм).

Завдання

1. Розробіть ескіз виробу.
2. Зробіть деталювання виробу.
3. Обґрунтуйте доцільність конструкції виробу.
4. Обґрунтуйте вибір матеріалів.
5. Опишіть технологію виготовлення, зборки та оздоблення виробу.
6. Розрахуйте необхідну кількість матеріалів.

20. Проаналізуйте конструкцію комп'ютерних столів, оцініть їх переваги і недоліки за такими критеріями:

Критерій	Стіл 1	Стіл 2	Стіл 3
естетичність			
оригінальність			
доцільність конструкції			
надійність конструкції			
зручність у користуванні			
зручність у ремонті та обслуговуванні			
технологічність виготовлення			
доцільність вибору матеріалів			

У кожному стовпчику таблиці треба описати стіл за запропонованими критеріями.

Стіл 1

Каркас – метал,
стіл – скло

Стіл 2

Корпус – ДСП,
стіл – МДФ, фасади – масив
деревини

Стіл 3

Корпус, стільниця,
фасади – ДСП,
дверці – скло

**ІНФОРМАЦІЙНО-ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО
ВИДАВНИЦТВО «ПЕДАГОГІЧНА ПРЕСА»**

Директор видавництва
Олексій ОСЬКІН

Головний редактор редакції журналів
Ніна БЕРІЗКО

Над номером працювали:
Ніна БЕРІЗКО, Ніна ЧЕХОВСЬКА, Олександра МАКАРЕНКО

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ ЖУРНАЛУ, ВИДАВНИЦТВА:
03680, м. Київ, вул. Олександра Довженка, 3, 3-й поверх
Тел.: (044) 456-37-02, 456-37-32,
e-mail: 2345255@ukr.net

Рекламний відділ
Тел.: (044) 456-37-02
pedpressa@ukr.net

Підписано до друку 02.03.2016 р.
Формат 60 x 84¹/₈. Папір газет. Друк офсет.
Умовн. друк. арк. 5,58. Обл.-вид. арк. 6,5.
Наклад 275. Зам. 65-03-16

Пре-прес та друк ТОВ фірма «АНТОЛОГІЯ»
м. Київ, вул. Маршала Гречка, 13

Державний комітет зв'язку та інформації України ф.СП-1

			ДОСТАВНА КАРТКА – ДОРУЧЕННЯ								
ПВ	місце	літер.	На	газету журнал							
«Трудова підготовка в рідній школі»											
<small>найменування видання</small>											
Вартість	передплата		кількість комплектів	1							
	переадресування										
на 2016 рік по місяцях											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
поштовий індекс _____			місто _____								
код вулиці _____			село _____								
буд. _____			область _____								
корп. _____			район _____								
кв. _____			вулиця _____								

прізвище, ініціали											